

PROPOSTES DE L'ASSOCIACIÓ D'ARXIVERS – GESTORS DE DOCUMENTS DE CATALUNYA PER REVITALITZAR LA SITUACIÓ DELS ARXIUS I LA GESTIÓ DOCUMENTAL A CATALUNYA

1) **Convocar el Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental**, òrgan col·legiat que permet avaluar la situació del Sistema d'Arxius de Catalunya, per realitzar una diagnosi de la situació actual i proposar mesures que permetin l'impuls de polítiques actives en matèria d'arxius i gestió documental. El CNAGD hauria de reprendre un ritme de sessions semestrals amb la reactivació de la comissió permanent que li va associada, amb reunions trimestrals. En els darrers sis anys només s'ha reunit tres vegades, quan s'hauria d'haver trobat dotze.

2) **Reforçar l'organigrama de la Direcció General del Patrimoni Cultural pel que fa als arxius i la gestió documental**. Considerem que el nom de la pròpia direcció oculta un seguit de funcions, no pas delimitades només a nivell de decrets o normatives, sinó determinades per una llei, la d'arxius, que també hauria de ser protagonista. La nostra proposta ha estat sempre la **creació d'una Direcció General d'Arxius i Gestió Documental**. Entre el 2004 i el 2010 va existir una Subdirecció d'Arxius i Gestió Documental, la plaça de la qual continua vacant. Podria ser una solució intermèdia o provisional dotar-la, mentre s'estudia la primera opció. Cal enfortir la capacitat de representació i negociació en matèria d'arxius i gestió documental, sobretot per abordar l'impuls de programes actius de gestió documental per a l'administració pública catalana, i per potenciar les solucions en matèria de transparència i accés a la informació. Sota el paraigües del "Patrimoni Cultural" es fa molt difícil fer visibles, defensar i potenciar moltes de les funcions que determina la Llei d'Arxius i Gestió Documental.

És més, amb la creació de la Direcció General de Modernització i Innovació de l'Administració i la Direcció General de Societat Digital potser ens podem trobar davant una duplictat de competències. Pensem que convé coordinar-se amb aquestes direccions de manera efectiva per tal de no acabar fent el mateix.

3) De les **Línies prioritàries de departament de Cultura en matèria d'arxius i gestió documental** aprovades al Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental de l'11 de juny de 2015, vam passar a un **Pla d'Arxius i Gestió Documental**, plantejat de manera esquemàtica però no aprovat encara per aquest Consell. Aquelles *Línies* preveïen reunions mensuals amb el conseller, però només se'n va arribar a fer una. Articulaven a més un seguit de passos pràctics i concrets per dinamitzar el SAC de gran vàlua, però que necessitaven de convicció política. Potser caldria reprendre-les, a la vegada que s'impulsa el nou Pla d'Arxius, que necessàriament s'ha de plantejar a mig termini. Pensem que el Pla d'Arxius es podria enfortir creant un equip de treball i de seguiment que inclogués, no només el personal directiu del departament de Cultura, sinó altres persones del propi Consell Nacional.

4) **Proposar una nova Llei d'Arxius i Gestió Documental que doni resposta al compromís parlamentari que tots els grups van manifestar a la darrera modificació de la llei el juliol del 2015**. La necessitat d'una nova llei es manifesta des del moment

que la gestió de la informació de rellevància pública s'ha transformat radicalment arran de la nova legislació en matèria d'administració electrònica, transparència, reutilització de la informació pública, etc. La voluntat de modificació de la Llei del patrimoni català del 1993, manifestada els darrers anys, també ens sembla un bon estímul a la modificació de la Llei d'Arxius. Aquesta llei, a més, caldrà que doni resposta als tres nivells d'impacte dels arxius: societat digital i governança de la informació, transparència i bon govern, memòria i patrimoni documental. Per aquest motiu, la proposta de nova llei hauria de ser motiu d'un acord de Govern que impliqui, en la seva redacció, a totes les conselleries que toquen algun punt dels quatre mencionats.

5) Finalitzar el **Registre d'Arxius de Catalunya**, estructura de control definida en el decret 190/2009, però que no s'ha acabat de culminar mai. Disposar d'un registre oficial i reconegut dels arxius de Catalunya és la millor manera de conèixer de primera mà quina situació real tenim per, a continuació, definir polítiques amb ple coneixement.

6) Renovar els **membres de la Comissió de Garanties del Dret d'Accés a la Informació Pública (GAIP)** amb urgència i disposar-hi experts en gestió documental tal com diu l'article 40.3 de la Llei de Transparència. Ens trobem davant d'una situació anòmla (per no dir il·legal) des del 30 d'abril del 2015, atès que aquest article no s'ha respectat mai. Fins l'octubre passat la GAIP estava conformada per cinc juristes. Tres d'ells ja no hi són, de manera que només dos han de donar compliment als requeriments de la llei. Cal treballar aquest tema des del Parlament i vetllar-ho des del departament de Cultura, d'igual manera que el conseller de Transparència ja ha dit que ho vetllaria.

7) Crear **taules de coordinació amb els departaments de Polítiques Digitals i de Transparència per afrontar la gestió documental** a Catalunya a fi i efecte de resoldre desajustos on tothom fa la seva i no hi ha una estratègia de país en matèria de Govern Obert on la gestió documental sigui important. Considerem que malgrat existir altres taules, la governança de la informació hauria de tenir protagonisme propi emparat, lògicament, amb la Llei d'Arxius i Gestió Documental.

8) **Repensar les funcions i el paper de l'Arxiu Nacional de Catalunya**, un gran equipament que no rep la mateixa consideració que la Biblioteca de Catalunya o els Museus Nacionals. Un gran equipament que ho és de nom, però no d'estatus. Caldria equiparar-ne el pressupost i els recursos humans, i dotar-lo del protagonisme necessari a Catalunya i a nivell internacional promocionant la seva inclusió en el *Forum of National Archivists* del Consell Internacional dels Arxius.

9) **Potenciar la Xarxa d'Arxius Comarcals** per continuar dotant de servei en matèria d'arxius i gestió de documents a totes les comarques catalanes. Cal acabar els equipaments que encara manquen a Les Garrigues i a l'Alta Ribagorça, i dotar de recursos a la XAC per reforçar la seva tasca de preservació i posada en valor patrimonial. Així mateix, el seu paper en matèria de gestió documental i impuls de polítiques de transparència i accés a la informació en els petits municipis també hauria de ser reconegut i potenciat. Amb l'estructura i amb la dotació de personal actual és fa molt difícil. En paral·lel existeix l'acció del Consorci de l'Administració Oberta de Catalunya (CAOC) o la de diferents Diputacions catalanes que necessiten d'una coordinació més

efectiva. Cal un acord a tots nivells per fer més homogènia la gestió documental de les administracions catalanes.

10) Revisar la situació del personal dedicat als arxius i a la gestió documental de la Generalitat. En molts casos els serveis estan infradotats i convindria planificar una ampliació del cossos d'arxivers i d'arxiveres. La solució de fer que altres administracions contractin personal per a fer funcions de la Generalitat també sembla una anomalia, sobretot als efectes de reconèixer en aquestes persones la tasca realitzada que permeti enfortir els seus mèrits i el seu currículum. Aquesta solució, provisional i d'emergència els darrers anys, s'hauria de revertir. Crear noves places de funcionaris, per resoldre interinatges i permetre la renovació d'equips, hauria de ser una opció a tenir en compte. L'atenció a la informació de rellevància pública entenem que és una tasca netament funcional. Una millora en el personal de la Generalitat pot acabar generant una millora dels professionals de la resta d'administracions

11) Reforçar el paper i el protagonisme de la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental. Aquesta comissió ha regulat el règim d'accés a la documentació pública des de molt abans de les lleis de transparència. Ha assolit un grau de presència en les administracions catalanes notable, però mai prou sòlid com perquè l'eliminació de documentació pública s'hagi realitzat de manera normalitzada, segura i extensa. La CNAATD ha de guanyar en rang a fi i efecte de poder interactuar amb l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades i la GAIP a un mateix nivell, i dotar de sentit la disposició addicional sisena de la Llei de Transparència catalana. **La capacitat inspectora per verificar l'eliminació incorrecta de documentació seria una arma molt potent per lluitar contra la corrupció** i el paper dels arxivers en aquest escenari ha de ser reivindicat i potenciat. En aquest sentit acords amb l'Oficina Antifrau podrien ser més que fructífers.

12) Millorar la comunicació de les accions que realitza el departament de Cultura en matèria d'arxius i gestió documental. Crear perfils a les xarxes tant del Servei d'Arxius com de la CNAATD haurien de ser estudiats perquè es faci visible la seva feina més enllà de la pròpia professió. Amagar aquestes funcions en un genèric @Patrimoniencat, per posar un exemple, no ens sembla òptim. I més tenint en compte l'existència d'un @Bibliotequescat. També convé enfortir el Portal Arxius en Línia com a via de difusió del patrimoni documental català.

13) Redactar una política d'adquisicions del patrimoni documental català que reguli específicament quins criteris s'utilitzaran per a fer donacions, cessions en comodats, dipòsits o altres figures de dret que permetin la incorporació de fons documentals siguin textuals, fotogràfics, audiovisuals o els que s'especifiquin. La manca d'aquest instrument ha fet que en els darrers anys s'hagin pres decisions totalment indiscriminades i aleatòries en la disposició de fons en equipaments poc pertinents o en la destinació de massa diner públic a l'adquisició de fons documentals de vàlua discutible.

14) Elaborar d'un Pla Nacional de Preservació Digital que permeti donar resposta a les necessitats administratives de disposició d'un Arxiu Digital per a cada administració, i si es vol, també per enfortir la solució iArxiu o ajudar-la a fer-la créixer i millorar, pensant a nivell de país. A la llum del coneixement expert i amb la participació de tots els agents

implicats, vetllar pel present digital ens garantirà la memòria del futur. També caldria un **Pla Nacional de Preservació de Patrimoni Documental**, que podria anar lligat de la mà del primer, tenint en compte que cal donar resposta a tot el material que els darrers anys s'ha anat digitalitzant i que ara resideix al repositori Dídac. Reactivar plans com el Bruniquer tant de digitalització com sobretot de restauració, seria també necessari.

Associació d'Arxivers – Gestors de Catalunya
Barcelona, 10 de setembre de 2018